

ANO Attīstības programmas un Pasaules vides fonda projekts

„Labas veselības aprūpes atkritumu apsaimniekošanas prakses veicināšana, lai samazinātu vides piesārņojumu, kā arī dioksīnu un dzīvsudraba izdalīšanos”

Jūlija Gušča
Projekta vadītāja

2011. gada 14. - 15.oktobris

Projekta pamatojums

- Pieaug veselības aprūpes sektorā radītais atkritumu daudzums
 - sniegto pakalpojumu skaita un mēroga pieaugums
 - vienreizlietojamo materiālu izmantošanas pieaugums
 - Iepakojuma materiālu pieaugums
- Atkritumu klasifikācija: sadzīves un bīstamie infekciozie atkritumi

Projekta vispārīgais mērķis

- Demonstrēt un veicināt labākās pieejamās tehnoloģijas un paņēmienus veselības aprūpes atkritumu apsaimniekošanā, ar mērķi samazināt noturīgo organisko piesārņotāju un dzīvsudraba nonākšanu apkārtējā vidē.

Projekta dalībvalstis:

Argentīna, Filipīnas, Indija, **Latvija**, Libāna,
Senegāla, Tanzānija, Vjetnama

Projekta komponenti

1. Politikas pilnveidošana.
2. Tehnisko risinājumu īstenošana pilotiestādēs, t.sk. dzīvsudrabu saturošo atkritumu savākšanas un apstrādes shēmas izveide.
3. Apmācības programmas izstrāde un īstenošana.
4. Projekta sasniegumu izplatīšana nacionālā un reģionālā līmenī

Notekūdeņu ekspertīze no VAA apstrādes tehnoloģijām

- Pārbaudītas 6 veselības aprūpes iestādes
 - Mazās jaudas ķīmiskās apstrādes tehnoloģija (1 vieta)
 - Lielās jaudas ClO₂ tehnoloģijas (1 vieta)
 - Mazās jaudas mikroviļņu apstrādes tehnoloģijas (1 vieta)
 - Lielās jaudas termiskās apstrādes tehnoloģijas (1 vieta)
 - 2 infekciju slimnīcas bez atkritumu apstrādes uz vietas

Palielinātas koncentrācijas:

- ŪSP, BSP, fosforam, fenolam, formaldehīdam, hlorīdiem
- BSP, fosforam, amonijam, amonija slāpeklim, nitrātiem, nitrāta slāpeklim, formaldehīdam, dzīvsudrabam un dzelzij
- *E.coli*, koli formas, BSP, ŪSP, fenolam, formaldehīdam un hlorīdiem

Notekūdeņu rezultāti parādā atkritumu apsaimniekošanas praksi veselības aprūpes iestādē

Mazo jaudu VAA pārstrādes iekārtu darbības efektivitātes noteikšana

- Apzinātas aptuveni 130 slimnīcas, veselības centri un poliklīnikas un noteikts izmantojamais VAA apstrādes veids
- 7 iestāžu īpašumā ir ķīmiskās apstrādes iekārtas
- 2 iestāžu īpašumā ir apstrādes ar mikroviļņiem iekārtas
- No 2010.gada decembra līdz 2011. gada februārim veikti mikrobioloģiskie testi un sniegti atzinumi slimnīcām
- Izstrādāts ziņojums Veselības ministrijai

- Rezultāti atkarīgi no apstrādājamo atkritumu sastāva
 - Nepareiza atkritumu šķirošanas prakse
- Neatbilstošs individuālās aizsardzības līdzekļu lietojums

Hg saturošo termometru nomaiņa

- 2010. gada septembris. 4 reģionālie semināri "Dzīvsudrabu saturošo ierīču izmantošana veselības aprūpes sektorā: izņemšana no lietošanas, drošības aspekti un alternatīvas"
- 2011. gada janvārī izsludināts iepirkumu konkurss un iepirkti 355 kontakta termometri un 18 bezkontakta termometri

Atbilstība ES standarta EN 12470-3:2000+A1:2009 prasībām
Atbilstība standarta ASTM 1965-98 prasībām

- Izstrādāti iekšējās kārtības noteikumi darbam ar Hg nesaturošiem termometriem un saskaņotas ar pilotslimnīcām
- Maijā termometri nodoti pilotslimnīcām.
- Maijs-jūnijs → termometru izmantošanas monitorings
 - Papildus bezkontakta termometru nodošana slimnīcām

Vēsturisko Hg saturošo atkritumu savākšana

- Mērķa auditorija: humānās un veterinārās klīnikas, privātprakses
- Izsludināta pieteikšanās
 - 20 VA iestādes: 10 zobārstniecības un 10 daudzprofila slimnīcas

Augustā: savākti vairāk par 150 kg Hg saturošo atkritumu un 800 kg citu bīstamo atkritumu

Uzlabojumi pilotslimnīcās

- Atkritumu inventāra (konteineri, rati, maisu turēšanas statīvi) un atkritumu maisu iegāde
- Audu sadalīšanas iekārtu patoloģisko atkritumu pārstrādei iegāde
- Jaunas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide, ieviešana un uzraudzība

Centralizētā atkritumu pārstrāde: SIA «LAUTUS» un AS «BAO»

SIA «Lautus»

- Atkritumu uzskaites sistēmas izveide un uzstādīšana SIA “Lautus”
- Augustā SIA “Lautus” sertificēts atbilstoši ISO 14001 standarta prasībām

AS «BAO»

- Skrūves konveijera veselības aprūpes atkritumu apstrādes iekārtai "BAO MED 1000" projektēšana, izgatavošana un pieslēgšana
 - ClO_2 daudzuma samazināšana dezinficētos atkritumos

Likumdošanas aktu izstrāde

- **MK noteikumu projekts “Ārstniecības iestādēs radīto atkritumu apsaimniekošanas prasības”**
- ~~**MK noteikumu projekts “Veterinārmedicīniskās aprūpes iestādēs radīto atkritumu apsaimniekošanas prasības”**~~

Vadlīnijas

- Vadlīnijas esošās situācijas novērtēšanai veselības aprūpes iestādē
- Vadlīnijas par dioksīna emisiju esošās situācijas novērtējumu
- Vadlīnijas par veselības aprūpes iestāžu rīcībā esošā dzīvsudraba savākšanu, īslaicīgu vai pagaidu uzglabāšanu un transportēšanu
- Vadlīnijas par veselības aprūpes iestāžu atkritumu apstrādei izmantoto tehnoloģiju mikrobioloģiskās sterilizācijas spēju pārbaudei (4 tehnoloģijas)
- Vadlīnijas par dzīvsudraba noplūdes samazināšanu no zobārstniecības iestādēm
- Labās prakses rokasgrāmatas par humānās veselības aprūpes iestādēs radīto atkritumu apsaimniekošanu Latvijā
- Labās prakses rokasgrāmata par veterinārās veselības apkopes atkritumu apsaimniekošanu Latvijā

Projekta pieredzes nodošana

- Nacionālie un reģionālie semināri
 - 2011. gada 14.-17. oktobris → semināri VI un VVD
 - 2011. gada 27. novembris – 2. decembris → Kazahstāna, Kirgizstāna, Ukraina
 - 2011. gada 6. decembris → Igaunija
 - 2011. gada 12.-13. decembris → starptautiskā apaļā galda diskusija

Jūlija Gušča

Nacionālā projekta koordinatore

julija.gusca@undp.org

Mob.tel.: +371 26772850